

SAMOVAYA | TEATERET

30 år i Barentsregionen (1990-2020)

Foto: Jonas Sjøkvist Karlsbakk

ÅRSRAPPORT 2020

Innhold

Samovarteateret – 30 år som samtidsteater i Barentsregionen	3
Jubileums- og annerledesåret 2020	4
Streaming og møteplasser.....	4
Samovarteateret og Russlandssamarbeidet	5
Gull, glitter, motstand og friksjon.....	5
Samovarteaterets produksjoner og prosjekter i 2020	6
«Vannveien»	6
«Skår – av tro, håp og kjærlighet»	6
«Lost in the horizon»	6
«De som tapte freden».....	7
«Meeting point – Barents performing artists».....	7
Jubileumsmarkering	8
«Stoltenbergseminaret 2020».....	8
Boklansering	9
Jubileumsutstilling på biblioteket.....	9
Jubileumsforestillingen «Sett ditt hjerte mot mitt»	10
«ReFLEXions» - internasjonalt streaming-prosjekt	10
EØS-prosjekt «Lifelong dance practice 45+»	11
Samovarteaterets øvrige aktiviteter i 2020	11
Ung scenekunst i nord	12
Troms og Finnmark fylkeskommunes kulturpris 2020	12
Alle våre aktiviteter og arrangementer i 2020	13
Teaterskolen og Samovarteaterets arbeid med barn og unge	14
Samovarteaterets gjestescene – Sør-Varanger Kultursal	15
Kort historikk	15
Dagens situasjon.....	16
Alle aktiviteter i Sør-Varanger Kultursal i 2020	16
Nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere	17
Samovarteaterets ansatte, engasjerte og styre	18
Samovarteaterets økonomiske bidragsytere	19
Synlighet	20

Samovarteateret – 30 år som samtidsteater i Barentsregionen

Samovarteateret ble etablert i Kirkenes i 1990, av skuespiller og regissør Bente S. Andersen.

Kompaniet består i dag av fem scenekunstnere og én på administrasjon. Samovarteaterets beliggenhet – nettopp her, i Kirkenes, på grensa mellom øst og vest – påvirker alt vi gjør; det gjør oss til det internasjonale grenseteateret vi er i dag.

Samovarteaterets mål er å være ledende i Norge på å utvikle og presentere ny, transnasjonal scenekunst fra grenseområder. Vi eksporterer teaterets produksjoner og kompetanse regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Gjennom 30 års kunstnerskap har vi løftet fram historier, mennesker og stemmer fra vårt særegne grenseområde. Vi har vært en stor motor i det norsk-russiske scenekunstsamarbeidet siden 90-tallet. Vi engasjerer en rekke utøvere og kunstnere fra mange ulike land til våre produksjoner og prosjekter. Vi har satt opp mer enn 65 ulike profesjonelle scenekunstproduksjoner, som har turnert Europa, Barentsregionen og Norge. Siden 1990 har Samovarteaterets grensekryssende kunstnerskap involvert hundrevis av profesjonelle scenekunstnere, og tusenvis av barn og unge.

Samovarteateret har gjennom sin grensekryssende kunstpraksis og sitt systematiske internasjonale arbeid skapt et særegent og sjangeroverskridende scenekunstuttrykk. Vi skaper ny scenekunst av dagsaktuelle problemstillinger, historiske hendelser og menneskelige historier. Vi jobber med tidsvitner og informanter, og formidler enkeltmenneskers skjebner i det store politiske systemet. Vi mener at scenekunsten kan kommunisere og berøre der politikk og ord ikke strekker til. Vi er en pådriver for at historiene fra nord skal fortelles med stemmer fra nord. Gjennom teateret skaper vi møteplasser og refleksjonsrom hvor mennesker samles, opplever, utfordres og berøres uavhengig av alder, kjønn og identitet.

Vi bidrar til folk-til-folk-samarbeidet i Barentsregionen gjennom våre internasjonale prosjekter. Våre kunstneriske prosjekter kan på mange måter sies å bidra til et fredsbevarende arbeid i nord, som bidrar til økt forståelse, respekt og aksept. Samarbeidsprosjektene bryter ned grenser og bygger broer mellom land og mennesker – mellom naboer i nord.

Vi ser det som viktig at kunst og kultur er tilgjengelig for alle. Dette har vi blant annet forankra i vårt mangeårige arbeid med «Samovarongan» og teaterundervisningen, som vi har drevet i samarbeid med Sør-Varanger

Kulturskole siden 1991. Her har vi 60 teater elever i alderen 6-19 år, med ukentlig undervisning og årlige forestillinger. De unge må ses, løftes fram og gis en mulighet til å vokse og utvikle seg – om vi som samfunn skal utvikle oss. Vi har alltid fokusert på at vår scenekunst skal være definert av et *vi* og ikke et *jeg*, av *felleskapet* framfor *individet*. Det er viktig for oss å være en del av, og gi noe tilbake til, samfunnet rundt oss.

Jubileums- og annerledesåret 2020

2020 var året hvor Samovarteateret skulle feire 30-årsjubileum, og hadde fullbooka kalender med en rekke aktiviteter både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Kalenderen var fylt opp av turneer, premierer, gjestespill, nye forestillinger med teaterlevnene, en rekke ulike arrangementer – og ei storstilt 30-årsjubileumsmarkering i november 2020, med lokale, nasjonale og internasjonale gjester og aktiviteter.

Den 12. mars fikk vi bråstopp i all aktivitet. Alt ble satt på vent, utsatt eller avlyst. Det krever en enorm porsjon innsats og vilje for å berge drift og produksjon i disse tider. Koronamidlene har så langt truffet ulikt, og stadige endringer i hva som er tillatt og ikke tillatt – som antall stoler og publikummere i salen, og om teaterbygget er stengt eller åpent, skaper uforutsigbarhet og frustrasjon. Vi har lagt ned mye forarbeid og tid i planlegging av prosjekter, forestillinger og turneer som har blitt avlyst. Store endringer har oppstått på kort varsel. Dette har utfordret vår hverdag og jobbsituasjon. Det har utfordret måten å planlegge, organisere og gjennomføre driften vår på, og det har tvunget oss til å tenke og gjøre ting annerledes.

Vi har i 2020 jobbet systematisk med å finne nye måter å skape aktivitet og fortsette det grensekryssende samarbeidet på. Dette har ført til en fullstendig omorganisering av hele driften. Vi kan ikke produsere for *avlysning*, vi må produsere for *visning*. Derfor tenker vi annerledes fremover, og har brukt mye tid i 2020 til å stake ut en ny kurs for de neste årene – og har mange spennende planer for årene som kommer.

Streaming og møteplasser

I løpet av pandemien har vi streamet noe av det vi gjør på teateret – men for oss er det viktig at våre forestillinger og arrangementer blir en fysisk *møteplass* på tvers av alder, språk og kultur. Det fysiske møtet mellom utøvere, referansegrupper og publikum, mellom scene og sal, det som skjer

live, *her og nå*, er selve kjernen i teateret og grunnsteinen i mye av det vi gjør. Dette er også grunnen til at vi knytter til oss ulike referansegrupper i våre prosesser; å kunne dele og oppleve *sammen* det endelige resultatet, fysisk, i samme rom som både våre referansegrupper og publikum, er noe ganske annet enn å streame et scenekunstprosjekt og sitte hver for seg og se alt på en skjerm.

Vi har i løpet av 2020 utviklet en miks av *streaming* og *møteplass* på samme tid; en ny erfaring og mulighet vi tar med oss inn i 2021 og i årene som kommer.

Samovarteateret og Russlandssamarbeidet

Vårt Russlandsarbeid har vært utfordrende å gjennomføre fysisk i 2020. Men selv om grensen mot Russland er stengt på ubestemt tid, ser vi det som særdeles viktig å opprettholde samarbeidet med våre kollegaer og samarbeidspartnere på russisk side. Vi vet at mange av våre russiske kollegaer er i en svært krevende situasjon. Samovarteateret har i 2020 opprettholdt kontakten og samarbeidet selv om vi fysisk ikke kan møtes på en stund.

Vi har gjennom hele 2020 jobbet *på og med* flere ulike digitale verktøy, som gjør at vi kan produsere og skape sammen på tvers av den stengte grensen. Slik vil vi opprettholde kontinuiteten i de grensekryssende kunstprosjektene våre, og være rigget for å videreføre våre samarbeidsprosjekter og produksjoner så snart grensen åpner.

Gull, glitter, motstand og friksjon

Samovarteateret har tidligere overlevd både brann og dårlige økonomiske tider. Når koronakrisen nå har rammet samfunnet og ser ut til å bli her ei stund, er det viktigere enn noen gang at vi holder fast i kunstens særegenhet og muliggjør menneskelige møter, grensekryssende samarbeid og kunstopplevelser, innenfor rammene av de gjeldende koronarestriksjonene.

Vi vet at en grense aldri blir helt tett, og vi vet at friksjon og motstand kan gi gull og glitter – man må bare finne veien; som ofte kommer uten kart. Og er det noe vi kan, så er det å finne veien uten kart. Så jubileumshøst har det blitt lell, en rekke ulike aktiviteter også, og gjennom våre nye tiltak ønsker vi å skyte fart i drifta og være en pådriver for at det skapes og vises ny scenekunst i nord også de neste 30 år!

Samovarteaterets produksjoner og prosjekter i 2020

Til tross for pandemien og mange avlysninger, har vi fått gjennomført en del prosjekter og produksjoner i år. Her følger en oversikt over de ulike produksjonene og prosjektene vi har jobbet med, inkludert hva som har latt seg gjennomføre, hva som ble avlyst og hva som ble utsatt.

«Vannveien»

Prosjektet «Vannveien» startet i 2017, etter at vi mottok Barents Kulturstipend for vårt mangeårige Russlands-arbeid og prosjektet «Vannveien til Petrozavodsk».

I perioden 16. til 28. juni 2019 gjennomførte vi et større forprosjekt på rundreise med båt på vannveiene i Russland. På reisen utvidet vi vårt nettverk i Russland, samlet inn unikt og autentisk materiale, foretok intervjuer, fotograferte, dokumenterte og gjorde research til det som skal bli et større «VANN»-prosjekt. Det overordnede temaet i prosjektet vil være «mennesket og vannet – før, nå og i fremtiden».

Vi har i 2019 og 2020 gjennomført samarbeidsmøter med blant annet Barentsinstituttet i Kirkenes, som driver med vann-forskning, har flere pågående prosjekter rundt samme tema og vil være en sentral partner for veien videre.

Grunnet corona-pandemien er oppstarten på «Vann»-prosjektet utsatt til 2021. Dette skal være et stedsspesifikt russisk-nordisk prosjekt, og for å realisere prosjektet må grensene igjen være åpne.

«Skår – av tro, håp og kjærlighet»

I 2018 og 2019 har vi gjennomført flere runder med «minnelaboratorium» i Kirkenes, hvor vi gjennom intervjuer og samtaler med en gruppe pensjonister og ungdommer i Sør-Varanger, har samlet inn et enormt og raust tekstmateriale omkring temaene *barndom, kjærlighet og fremtiden*. Vi inviterte også publikum til «kaffeslaberas» og historiefortelling under Barents Spektakel 2019.

Alle disse innsamlede historiene danner grunnlaget og bakteppet for forestillingen «Skår – av tro, håp og kjærlighet». Høsten 2020 skulle vi bearbeide og ferdigstille produksjonen, og «Skår» skulle hatt premiere i Kirkenes denne høsten. Forarbeidet pågår fortsatt i 2020, men selve forestillingen er nå utsatt til 2021, med planlagt arbeidsvisning under «Barents Spektakel 2021» og premiere høsten 2021.

Forestillingen er ment som en hyllest til kjærligheten og livskraften, og vil bevege seg mellom autentiske historier, fiktive beretninger, samtidsdans og nykomponert musikk.

«Lost in the horizon»

«Lost in the horizon» hadde internasjonal premiere i Petrozavodsk, Russland, i juni 2018. Forestillingen hadde Norgespremiere i Kirkenes under kunstfestivalen «Barents Spektakel» 14. februar 2020, med påfølgende forestillinger 15. og 16. februar. Her hadde vi også besøk av kulturminister Abid Raja og Kulturdepartementet, som så et utdrag av forestillingen.

Forestillingen skulle spilles ved flere anledninger vinteren/våren 2020; Blant annet på Dramateateret i Moskva 12. mars og Dramateateret i Arkhangelsk 15. mars, på scenekunstfestivalen «Vårscenefest» i Tromsø 1. mai – som en del av programmet til «IETM International network for performing arts», samt som åpen forestilling i Oslo 14. mai. Dessverre ble alle disse forestillingene og turneene avlyst grunnet korona-situasjonen.

Forestillingen står fortsatt på repertoaret vårt, men er «satt på vent» til vi kan gjenoppta turnévirkosomheten i Norge og Russland.

«Lost in the horizon» er en forestilling om grenser, horisonter og hvordan de påvirker oss som mennesker; våre drømmer, håp og hverdagsliv. En høyst dagsaktuell forestilling, sett i lys av dagens verdensbilde; I følge FN er nå en kvart milliard mennesker i bevegelse over landegrenser på leting etter en bedre framtid. Samtidig bygges nye murer og grensesoner over hele Europa, over hele verden. Stengte grenser. Strengt bevoktede grenser.

«De som tapte freden»

19. oktober 2019 hadde Samovarteaterets premiere på «De som tapte freden». Forestillingen inngikk som en del av Sør-Varanger kommunes 75-årsmarkering av frigjøringa etter 2. verdenskrig. I ettertid har den blitt spilt som skoleforestilling en rekke ganger i regi av Den Kulturelle Skolesekken.

I 2020 skulle «De som tapte freden» blitt spilt i Kirkenes den 8. mai og i Oslo 12. og 13. mai, som en del av 75-årsmarkeringen for frigjøringen av resten av Norge. Dessverre ble disse turneene avlyst.

Forsvarsdepartementet har støttet produksjonen og turneene.

«De som tapte freden» står fortsatt på repertoaret vårt, men er foreløpig utsatt på ubestemt tid.

«Jeg satte mitt liv, min framtid og min familie til side og gikk til kamp!»

-Osvald Harjo

Sør-Varanger, Finnmark og Nord-Troms har en spesiell partisanhistorie. En historie hele Norge burde kjenne til, som bør stå nedskrevet i alle skolebøker og historiebøker, men som har blitt en fortiet del av vår nasjonale framstilling av krigen. Samovarteateret har latt seg inspirere av bøkene «Mennesker ved en grense» og «Moskva kjenner ingen tårer». Med utgangspunkt i historien om Osvald Harjo og Harald Rygh løfter vi fram partisanenes arbeid, krigen som raste i nord, og de vanskelige valgene mange mennesker gjorde i lys av sin samtid.

«Meeting point – Barents performing artists»

I oktober 2019 mottok Samovarteateret støtte fra Kulturdepartementet til et treårig prosjekt kalt «Meeting point – Barents performing artists». Gjennom dette prosjektet vil vi åpne opp og videreutvikle vårt internasjonale nettverk, samt skape nye nettverk mellom allerede *etablerte* og *nyutdannede* unge scenekunstnere i Barentsregionen. Prosjektet skal skape møteplasser med fokus på kunnskapsoverføring, nettverksbygging og utveksling av fagkompetanse. Prosjektet vil ha et særlig fokus på at unge profesjonelle scenekunstnere møter det mer etablerte scenekunstmiljøet i Barentsregionen. Slik vil det skapes en fornying av samarbeidskonstellasjoner og en tilvekst av unge, nyutdannede scenekunstnere i nord – hvor de unge ser at det er mulig å leve av å skape scenekunst i nord.

17. og 18. februar 2020 hadde vi oppstartsmøte for prosjektet i Kirkenes. Deltagerne kom tilreisende fra blant annet Arkhangelsk, Petrozavodsk, Vardø og Andøya. Dette ga prosjektet en «flying start», masse gode ideer ble klekket ut og vi planla veien videre. Vi skulle møtes igjen i Arkhangelsk 15.-18. mars 2020, og forestillingen vår «Lost in the horizon» skulle også spilles i Arkhangelsk i samme periode – men vi kom dessverre ikke lengre enn til flyplassen den 12. mars før alt fikk en bom stopp.

I en kort periode ble prosjektet satt på vent mens vi planla veien videre. Prosjektet kom deretter opp å stå på Teams, hvor vi opprettet en egen digital portal og møteplass. Her har vi gjennomført flere møter gjennom hele 2020. Vi har delt bilder og tekster og annet materiale, og vi har gitt deltakerne ulike oppgaver underveis, som å spille inn kortfilmer og lengre filmer til prosjektets videre utvikling.

Jubileumsmarkering

11.-15. november 2020 skulle vi markere vårt 30-årsjubileum med en rekke ulike aktiviteter og ei storstilt feiring:

Vi skulle arrangere «Stoltenbergseminaret 2020» sammen med Barentsinstituttet UIT i Kirkenes, vi skulle ha boklansering med Ingeborg Arvolas nyeste bok «Vodka, vann og glasnost», jubileumsfeiring og festmiddag med venner og samarbeidspartnere gjennom 30 år, jubileumsforestillingen «Sett ditt hjerte mot mitt, vol II», samt en storstilt 30-årsjubileumsutstilling på biblioteket i Kirkenes sentrum.

Vi fikk gjennomført jubileumsutstillingen på biblioteket, som sto oppe fra 26. oktober til 30. november og hadde et stort antall besøkende. I tillegg fikk vi gjennomført jubileumsforestillingen «Sett ditt hjerte mot mitt, vol II» inne på gamle Malmklang 13.-17. november. Alt ble gjennomført i tråd med de til enhver tid gjeldende smittevernreglene.

Festmiddag og feiring med venner og samarbeidspartnere, samt boklansering av Ingeborg Arvolas bok måtte dessverre avlyses. «Stoltenbergseminaret» er utsatt til høsten 2021.

«Stoltenbergseminaret 2020»

I samarbeid med Barentsinstituttet UIT i Kirkenes, skulle vi gjennomføre «Stoltenbergseminaret» 12. og 13. november 2020, som en del av vår 30-årsmarkering. Programmet var klart, foredragsholdere og innledere var booket og klare til å reise til Kirkenes, hotell og mat var bestilt.

Men som følge av regjeringens nye smittevernråd og den generelle smittesituasjonen bestemte vi oss for å utsette Stoltenbergseminaret til høsten 2021, slik at vi forhåpentligvis kan gjennomføre arrangementet på ordentlig vis.

Tema for årets «Stoltenbergseminar», som arrangeres hvert år i Kirkenes, var **«Kunsten og stedet», «Den grenseoverskridende kunsten»** og **«Kunst i et nordområdeperspektiv»**.

Engasjerte innledere og foredragsholdere var Espen Sommer Eide (musiker og komponist), Hilde Methi (kunstkurator), Olaf Aagedal (forsker, professor og forfatter), Bjerge Schwenke Fors (forsker og leder for Barentsinstituttet), Ingrid Valan (kunstkurator ved Pikene på Broen), Jérémie McGowan (kunstner, designer og kurator), Bente S. Andersen (skuespiller og regissør ved Samovarteateret), Gøril Johansen (Utenriksdepartementet) og Einar Sneve Martinussen (designer og forsker ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo).

Det var satt av god tid til diskusjon og samtale mellom hver innleder/foredragsholder, samt en felles middag for alle deltakere på kvelden 12. november. Seminaret skulle stake ut en ny kurs for kunstens og kulturens betydning på et overordnet nivå, og bidra med innspill til den nasjonale kulturpolitikken.

I **september 2021** planlegger vi å gjennomføre Stoltenbergseminaret i samarbeid med Barentsinstituttet.

Boklansering

Samovarteateret har samarbeidet med forfatter og dramatiker Ingeborg Arvola gjennom mange år. Arvola har skrevet manus til flere av våre forestillinger, blant annet «Vodka, vann og glasnost», «De som tapte freden», «Ung, ny og naken i helvetes drittbygda» samt «Ellisif Wessel – den sterke viljen», i tett samarbeid med Samovarteateret.

I 2020 utga Arvola sin nyeste bok «Vodka, vann og glasnost» på Cappelen Damm forlag.

Boka inneholder tre scenetekster, alle oppført hos Samovarteateret: «*Vodka, vann og glasnost*» om livet ved grensa Norge-Russland, «*Ellisif Wessel – den sterke viljen*» om pionér Ellisif Wessel (1866-1949) og «*De som tapte freden*» om motstandsmannen Osvald Harjo (1910-1993). Boka inneholder også et forord av Ingeborg Arvola og en introduksjon til Samovarteateret av teaterets grunnlegger og regissør Bente S. Andersen.

Lørdag 14. november 2020 skulle vi arrangere boklansering i Kirkenes, men arrangementet måtte dessverre utgå grunnet korona-situasjonen.

Jubileumsutstilling på biblioteket

Fra 26. oktober til 30. november hadde vi vår 30-års-jubileumsutstilling «Samovarteateret 30 år i Barentsregionen» stående oppe på biblioteket midt i sentrum av Kirkenes. Vi omgjorde hele 1. etasjen på biblioteket til utstilling, med godt innsyn fra torget. Her fikk vi vist fram alle våre aktiviteter gjennom 30 år – via gamle avisutklipp, bilder, filmsnutter, gamle minner, sceniske

elementer og gamle historier, «Malmklang-utstillingen» med Malmklangs historie, og ikke minst en 30 minutters dokumentarfilm om Samovarteateret, laget av Pavel Rumyantsev, som gikk på repeat 24/7 på en stor tv-skjerm. Utstillingen var tilgjengelig hver dag i over én måned, og på denne måten nådde vi ut til et stort publikum.

I tillegg til dette har vi hatt flere TV-skjermer utplassert i byen gjennom hele høsten 2020, med filmsnutter og bilder fra våre aktiviteter og forestillinger gjennom årenes løp – som en del av 30-årsmarkeringen. Blant annet på skjerm utenfor Pikene på Broen, Barentssekretariatet, biblioteket og øvrige sentrumsbutikker. For å skape aktivitet i sentrum samt synliggjøre jubileet vårt for Sør-Varangers befolkning.

Jubileumsforestillingen «Sett ditt hjerte mot mitt»

Den aller første forestillingen Samovarteateret produserte het «Sett ditt hjerte mot mitt».

Forestillingen ble gjennomført som planlagt, men med noen endringer og forflytninger på premieren og spilledager – premieren ble flyttet fra 11. til 13. november, grunnet flere endringer og avlysninger i jubileumsmarkeringen, nevnt ovenfor.

13.-17. november 2020 spilte vi jubileumsforestillingen «Sett ditt hjerte mot mitt, vol II», inne på gamle Malmklang, som var Samovarteaterets hjem og hele Sør-Varangers kulturhus og storstue fram til brannen i 2005. Siden da har bygget stått tomt og urørt, og ingenting er gjort med brannskadene.

Samovarteateret måtte tenke annerledes i forhold til antall publikummere i salen, og Malmklang var romslig nok til å få inn 150 publikummere, som var lovlig på det tidspunktet. Vi bygget opp et stort publikumsamfi med tilstrekkelig avstand og god plass til publikum. Rett før premieren endret antallet seg til maks 50 publikummere i salen. Vi fikk gjennomført jubileumsforestillingen som planlagt, men med 50 publikummere per forestilling.

Som utøvere til jubileumsforestillingen hentet vi inn alle frilanserne som mistet sine turnéoppdrag med «Lost in the horizon» og «De som tapte freden» på våren 2020, og engasjerte dem i jubileumsforestillingen. Vi engasjerte også et eget band, i tillegg til Samovarteaterets egne skuespillere og dansere. Et teknisk team omgjorde Malmklang til en fantastisk scene, og publikum ville omtrent ikke forlate Malmklang etter at forestillingen var spilt. En meget vellykket jubileumsforestilling til stormende jubel.

«ReFLEXions» - internasjonalt streaming-prosjekt

5. november 2020 deltok Samovarteaterets samtidsdanser Nikolay Shchetnev i et internasjonalt streaming-prosjekt kalt «ReFLEXions». Streamingen ble filmet og sendt live fra Kirkenes samme dato, av vår tekniker Pavel Rumyantsev.

Prosjektet strekker seg fra San Francisco Bay til Montreal, Kirkenes og Arkhangelsk.

Nikolay og Pavel er Samovarteaterets deltakere i prosjektet.

Dansen ble utført på vår scene i Kirkenes, og streamet ut til et stort antall publikummere internasjonalt.

EØS-prosjekt «Lifelong dance practice 45+»

13. og 14. desember 2020 deltok Samovarteaterets samtidsdanser Nikolay Shchetnev i oppstartsmøtet for et flerårig EØS-prosjekt kalt «Lifelong dance practice 45+», via internett. Prosjektet skal gå fram til år 2023, både digitalt og *fysisk*, så fort det er tillatt igjen.

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom en rekke ulike utøvere og organisasjoner. Samovarteateret ble en del av dette prosjektet i samarbeid med Stellaris DansTeater i Hammerfest.

Målet med prosjektet er å motivere dansere 45+ fra ulike land til å møtes og jobbe sammen, både fysisk og via internett. For utvikling, utforskning og deling av artistisk kunnskap, ekspertise og ideer.

Deltagerne er fra et nettverk av institusjoner og dansere fra skandinaviske og baltiske land, i samarbeid mellom lokale artister, kulturelle institusjoner, skoler og universiteter.

Prosjektet skal ende i én forestilling innenfor en gitt ramme, og vil bli spilt i fem ulike land.

Neste møtepunkter er i januar og mars-april 2021, deretter jevnlige møter før alt ender i en forestilling i 2023.

Samovarteaterets øvrige aktiviteter i 2020

I tillegg til den daglige driften, produksjon av forestillinger og turnévirkosomhet, jobber Samovarteateret kontinuerlig med å videreutvikle vårt nettverk og vår kompetanse innenfor scenekunst og ulike type kunstsamarbeid. Vi tilbyr blant annet kurs, foredrag og utdrag fra forestillinger, og deltar i ulikt kulturpolitisk arbeid.

2020 har i stor grad gått med til planlegging og utstaking av en ny kurs. Vi har gjennomført en rekke planleggings- og samarbeidsmøter med blant annet designfirmaet Gamnes & Bror, Galschjødt design, Barentsinstituttet, Barentssekretariatet, Kåre Tannvik/Radius Kirkenes, Pikene på broen, kunstner- og designkollektivet «Taibola» i Arkhangelsk, Teaterets venner avd. Sør-Varanger, representanter fra ulike avdelinger i Sør-Varanger kommune, Sør-Varanger Kulturskole, Kirkenes skole, med flere. Vi har gjennomført en rekke strategimøter med Kirkenes Næringshage (nå «Orinor AS»). Vi har gjennomført flere møter med Kulturdepartementet, og hatt besøk av Kulturminister Abid Raja på teateret den 12. februar 2020. Samovarteaterets styre har også gjennomført flere styremøter i løpet av året.

I år som i fjor, sitter kunstnerisk leder ved Samovarteateret Bente S. Andersen, fortsatt i fagutvalget for scenekunst i Kulturrådet gjennom hele 2020. Fagutvalget har gjennomført en rekke møter i 2020, de aller fleste *digitalt*. Dette har gitt Andersen innsyn i bransjens utfordringer og muligheter, og en mulighet til å påvirke og bidra inn i det kulturpolitiske arbeidet på et nasjonalt nivå.

Ung scenekunst i nord

Stadig flere nyutdannede scenekunstnere velger å etablere seg i sør. Det er 152 faste stillinger for skuespillere i Norge, resten er frilansere. De mest sårbare er unge, nyutdannede scenekunstnere. Dette er en utfordring for hele scenekunstheltet, og en utfordring for nord at ikke de unge vender tilbake, eller ser mulighetene her, etter endt utdanning.

Samovarteateret jobber med en «ung-satsning» for å få flere nyutdannede, profesjonelle scenekunstnere til å etablere seg og jobbe i nord, og la dem oppdage de fantastiske mulighetene som finnes her nord.

Vi har mottatt støtte fra Sør-Varanger Utvikling til et pilotprosjekt for å få flere unge, nyutdannede scenekunstnere hit til Sør-Varanger, og implementere dem i vår driftsmodell. Med korona-situasjonen i bakhodet ser vi det som viktigere enn noen gang at de unge scenekunstnerne kommer seg tilbake til feltet etter at krisen er over, og her ser vi vår «ung-satsning» som særdeles viktig.

Samproduksjon, produksjon av ny scenekunst med unge og etablerte utøvere på samme scene, kunnskaps- og kompetanseoverføring, smeltedigel for klekking av nye scenekunstprosjekter mellom unge og erfarne scenekunstnere, mentorvirksomhet, regihjelp og skuespiller-coaching er noen av stikkordene vi jobber rundt.

Troms og Finnmark fylkeskommunes kulturpris 2020

Den 8. desember 2020 ble Samovarteateret tildelt den aller første Fylkeskulturprisen fra Troms og Finnmark Fylkeskommune. Dette anser vi som en stor anerkjennelse av arbeidet vi har lagt ned i nord gjennom 30 år. Fylkeskulturprisen har som formål å gi honnør og anerkjennelse til mottaker av prisen, og støtte skapende og kunstnerisk og kulturell virksomhet i Troms og Finnmark fylke. Prisen skal tildeles skapende eller utøvende kunstnere, eller andre som ved kunstnerisk eller kulturell virksomhet har gjort en særlig innsats for eller i kulturlivet i Troms og Finnmark. Prisen er på kr. 20.000.

Om Samovarteateret ble det sagt følgende da prisen ble delt ut:

«Årets kulturprismottaker har vært en markant kulturstemme i regionen i 30 år. De er en av motorene for grensekryssende samarbeid, og har i hele denne perioden vært en viktig brobygger mellom Norge og Russland med kunst og kultur som verktøy. Barentsidentiteten og grenseboeridentiteten har gitt Samovarteateret den særegenheten som de er kjent for regionalt, nasjonalt og internasjonalt. For Samovarteateret har det vært viktig at folk fra nord selv får fortelle sine historier, og at dette er fundamentet når de skaper profesjonell scenekunst i nord.

Samovarteateret feirer sitt 30-års jubileum i år, og har vist gjennom alle disse årene vært en aktør med stor betydning for lokalt, regionalt og nasjonalt. Troms og Finnmark fylkeskommune ønsker Samovarteateret til lykke med jubileet, og mener teateret er en verdig mottaker av Troms og Finnmark fylkeskommunes første tildeling av en fylkeskulturpris.»

Alle våre aktiviteter og arrangementer i 2020

Dato	Hvem/prosjekt	Hva	Antall forestillinger	Antall publikum	Avlyst
02.-13.02	Samovarteateret	«Lost in the horizon»-prøver			
14.02	Samovarteateret	Norgespremiere på «Lost in the horizon»	1	76	
15.-16.02	Samovarteateret	Forestillinger «Lost in the horizon»	2	94	
17.-18.02	Meeting Point Barents	Oppstartsmøte i Kirkenes			
11.03	Samovarongan, gr 3	Premiere på «Ella og Stallo»	1	97	
12.03	Samovarongan, gr 3	Forestilling «Ella og Stallo»	1		Avlyst
12.03	Samovarteateret	«Lost in the horizon» spilles i Moskva	1		Avlyst
15.03	Samovarteateret	«Lost in the horizon» spilles i Arkhangelsk	1		Avlyst
15.-18.03	Meeting Point Barents	Nettverksmøte i Arkhangelsk			Avlyst
26.-28.03	Samovarongan, gr 4	Forestillinger «Til slutt så dør man jo...»	3		Avlyst
28.03	Samovarteateret/ Samovarongan	Samovarkafé med forestilling, familiearr.			Avlyst
29.-30.04	Samovarongan, gr 2	Forestillinger «Askeladden»	3		Avlyst
30.03-01.04	Samovarteateret	Prøver, «De som tapte freden» i Kirkenes			Avlyst
27.04-07.05	Samovarteateret	Prøver, «De som tapte freden» i K.nes.			Avlyst
08.05	Samovarteateret	Forestilling «De som tapte freden» i K.nes.	1		Avlyst
12.-13.05	Samovarteateret	Forestillinger «De som tapte freden» i Oslo	1		Avlyst
13.05	Samovarongan, gr 1	Visning av «Tidsmaskinen»	1		Avlyst
13.05	Samovarongan, alle	Gruppevis sommeravslutning			
01.05	Samovarteateret	«Lost in the horizon» spilles i Tromsø	1		Avlyst
14.05	Samovarteateret	«Lost in the horizon» spilles i Oslo	1		Avlyst
01.10	Samovarongan, gr 1	Visning av «Tidsmaskinen»	1	35	
27.10	Samovarteateret/ Gyldendal forlag	Boklansering av «I grenseland»	1	84	

12.-13.11	Samovarteateret/ Barentsinstituttet	Stoltenbergseminaret			Avlyst
14.11	Samovarteateret / Cappelen Damm	Boklansering av Ingeborg Arvolas bok	1		Avlyst
13.11	Samovarteateret	Premiere på «Sett ditt hjerte mot mitt»	1	50	
14.-17.11	Samovarteateret	Forestillinger «Sett ditt hjerte mot mitt»	4	172	
04.12	Samovarteateret/ Torill Olsen	Boklansering av Torill Olsens bok	1	12	
				620	

Teaterskolen og Samovarteaterets arbeid med barn og unge

I tillegg til den profesjonelle driften, har Samovarteateret alltid jobbet med barn og unge, både i Sør-Varanger, Norge, Barentsregionen, Norden og Europa. Vi ser på dette som et viktig samfunnsområde og mandat. For å utvikle et samfunn må man begynne med de unge, og vi ser det som viktig å gi dem en tidlig forkjærlighet til kunsten og kulturen. De unge tilfører også oss som teater veldig mye, og er et viktig satsningsområde.

Siden 1991 har Samovarteateret drevet teaterundervisningen «Samovarongan» i samarbeid med Sør-Varanger Kulturskole. Vi står for all planlegging, undervisning, produksjoner og forestillinger, mens Kulturskolen står for det administrative. Teaterskolen består av 60 elever i alderen 6-19 år. Årlige forestillinger settes opp, enten gruppevis eller felles. Ofte jobber vi med klassikere av for eksempel Shakespeare, Ibsen, Brecht, Pinter, Roald Dahl, H. C. Andersen m.fl.

Undervisningen baseres på vår egen «Samovarpedagogikk» utviklet gjennom mange år som skuespillere og regissører. Her blandes klassisk skuespillerteknikk med våre egne metoder og teknikker.

De unge må ses, løftes fram og gis en mulighet til å vokse og utvikle seg – om vi som samfunn skal utvikle oss. Vi har alltid fokusert på at vår scenekunst skal være definert av et *vi* og ikke et *jeg*, av *fellesskapet* framfor *individet*. Dette gjenspeiles også i teaterundervisningen, hvor vi alltid jobber kollektivt.

Vi har også en aspirantordning hvor teaterlever som er ferdig på undervisningen og på videregående skole kan følge teaterets drift i ett år, for å lære enda mer om teaterfaget.

Mange av våre tidligere teaterlever har valgt teater og scenekunst som sin yrkesvei. Det er ikke et mål at alle skal bli skuespillere, men det er gledelig å se at stadig flere velger dette som sin yrkesvei, og ser at det er mulig å leve av kunst og kultur. Vi fungerer også som mentorer og sparringspartnere, og hjelper elevene med monologer og forbereder dem til opptaksprøver, og det de ellers trenger hjelp til. Det er gledelig at flere av de tidligere elevene våre vender tilbake til Kirkenes for å jobbe sammen med oss etter endt utdanning.

I et større bilde ser vi at internasjonale samarbeidsprosjekter med teater, scenekunst, barn og unge bryter ned grenser og fordommer, bidrar til økt forståelse og aksept av hverandre og hverandres kulturer, det gir stadig nye samarbeid og samarbeidspartnere – og ikke minst bidrar det til et styrket folk-til-folk-samarbeid i nord. Vi har for eksempel flere vennskapsteatre på andre siden av grensen, som Murmansk barneteaterskole med sine 300 teaterelever, rett over grensa. Å samarbeide på kryss og tvers av grensene er et direkte fredsbevarende arbeid, hvor de unge lærer hverandre å kjenne fra tidlig alder, hvor de jobber sammen gjennom teater og får venner for livet.

Aktivitetsoversikten for Samovarongan i 2020 ser slik ut:

- **Forestilling «Ella og Stallo» gruppe 3**
(Premiere 11. mars gjennomført. Forestilling 12. mars avlyst.)
- **Forestilling «Til slutt dør man jo, så vi kan like gjerne leve nå» gruppe 4**
(Planlagt premiere i slutten av mars 2020. Avlyst, og utsatt til januar 2021.)
- **Forestilling «Askeladden og de gode hjelperne» gruppe 2**
(Planlagt premiere i april 2020. Avlyst.)
- **Arbeidsvisning «Tidsmaskinen» gruppe 1**
(Utsatt fra våren til høsten 2020. Gjennomført 1. oktober 2020.)
- **Sommeravslutning mai 2020**
(Gjennomført gruppevis)
- **Juleavslutning desember 2020**
(Gjennomført gruppevis)

Høsten 2020 gikk undervisningen tilnærmet som normalt, men med strenge smitteverntiltak. Kun gruppe 1 fikk vist «Tidsmaskinen», ellers ingen visninger eller forestillinger høsten 2020.

Samovarteaterets gjestescene – Sør-Varanger Kultursal

Kort historikk

I februar 2005 brant Malmklang, som var Samovarteaterets hjem de første 15 årene. For oss ble dette et være-eller-ikke-være. Vi bestemte oss for å legge en ny plan, og etter hundrevis av dugnadstimer kunne vi i desember 2005 åpne vår nye scene i den gamle, nedlagte svømmehallen i Kirkenes – som vi kalte «Scene 2». Her produserte vi, tok imot gjestespill, dreiv teaterundervisning og en rekke andre aktiviteter fram til 2011. Da ble det plutselig vedtatt at den gamle svømmehallen – altså Scene 2 hvor vi holdt til, av tekniske årsaker måtte rives. Bygget skulle også erstattes av en

parkeringsplass i tilknytning til byggingen av nye Kirkenes Skole. Kommunestyret i Sør-Varanger vedtok å erstatte Scene 2 med et nytt teaterbygg for Samovarteateret, i en fløy i tilknytning til nye Kirkenes skole. Også i denne prosessen la vi ned enormt mange timer med dugnad, arbeid, fagkompetanse og penger for å få teatersalen til å funke til sitt formål – som nettopp en *teaterscene* med tilhørende arbeidsrom, produksjonslinje og logistikk. Samovarteateret bidro og bekostet fagkompetanse i hele plan- og byggeprosessen. I 2012 kunne vi flytte inn i flunkende nye teaterlokaler. Etter mange nye dugnadstimer for å komme oss på plass, flytte inn og instrumentere opp hele bygget innvendig, var det klart for teaterdrift.

Her finnes teaterscene med publikumsamfi for 189 personer. Her holder vi prøver, spiller forestillinger og tar imot gjestespill. I tillegg rommer teaterbygget våre kontorer, verksteder, lager og en trivelig teaterkafé.

Dagens situasjon

Dette er i dag en vinn-vinn-situasjon for Sør-Varanger kommune og Samovarteateret; Samovarteateret har en scene til vår daglige drift og til å produsere og spille forestillinger. Sør-Varanger kommune har fått instrumentert opp huset til en verdi av flere millioner; i alt fra teknisk utstyr, scenerigg, stoler, kopper og kar, samtidig som kommunen ikke trenger å tenke på drift og vedlikehold; Vi står for drift og vedlikehold av scenen og teaterbygget, med ansatte som innehar sertifisert spesialkompetanse. For å ivareta sikkerheten har flere av våre ansatte blitt kurset, og fått opplæring og sertifisering for drift av scene og rigg. Hvert år bekoster Samovarteateret ekstern sertifiserer av alt utstyr, som scenerigg, salsbro, lift, stiger, takkonstruksjoner og publikumsamfi. Om ikke dette utstyret sertifiseres i henhold til pålagt reglement er det ikke lov å drifte i salen. Dette slipper Sør-Varanger kommune å tenke på.

Samovarteateret er også ansvarlig for å gjennomføres to brukermøter i året. Her går man gjennom alle aktiviteter og ser på vedlikehold og eventuelle investeringsbehov. På møtene deltar representanter fra kommunen, Kulturskolen, alle skolene, samt Teaterets venner avd. Sør-Varanger. Vi har funnet en arbeidsform som ivaretar både det kunstneriske og det driftsmessige på huset.

Alle aktiviteter i Sør-Varanger Kultursal i 2020

Kultursalen har regelmessige gjestespill fra blant annet Hålogaland Teater, Riksteatret, Beavvas samiske nasjonalteater, Den Kulturelle Skolesekken, med flere. Sør-Varanger Kommune er arrangør for gjestespillene, og Teaterets Venner avd. Sør-Varanger står for drift av teaterkaféen. Samovarteateret tar imot skoleelever og forestillinger fra Den Kulturelle Skolesekken (DKS) på dagtid.

Våren 2020 bærer preg av avlysninger. Høsten 2020 bærer preg av avlysninger og lite innkomne bookinger og turneer, grunnet betraktelig mindre aktivitet på hele feltet.

Her er en oversikt over gjennomførte og avlyste arrangementer, utleie og gjestespill, utover Samovarteaterets egne aktiviteter:

Dato	Hvem/prosjekt	Hva	Antall forestillinger	Antall publikum	Avlyst
13.01	Hålogaland teater	Innrigg			
14.01	Hålogaland teater	Forestilling «Blå åker»	1	95	
17.01	Kirkenes Hornmusikk	Innrigg			
18.01	Kirkenes Hornmusikk	Nyttårskonsert	1	189	
22.01	Riksteatret	Forestilling «Sult»	1	189	
24.02	Hålogaland teater	Forestilling «Tidens korthet»	1	58	
27.-28.02	Rimfrost teater/DKS	Skoleforestillinger «Tobias og dagen det smalt»	4	440	
29.02-01.03	Rimfrost teater/DKS	Leie av teatersalen, prøver ny skuespiller			
05.03	Beaivvas samiske nasjonalteater/DKS	Skoleforestillinger «Oldmot/Folk»	2	341	
14.03	Kirkenes skolemusikk	Konsert			Avlyst
02.04	Riksteatret	Forestilling «Vaffelhjarte»			Avlyst
11.05	Beaivvas samiske nasjonalteater	Forestilling «Pippi»			Avlyst
12.-13.06	Kirkenes Hornmusikk	Vårkonsert			Avlyst
Juni	Kulturskolen	Dans – prøver og vårforestilling			Avlyst
September	Riksteatret	Forestilling «Mio, min Mio»			Avlyst
26.-29.09	Norilsk Nikel, Green Screen	Filmfestival Green Screen			Avlyst
23.-24.11	Rimfrost teater/DKS	Skoleforestillinger «Monster i magen»	4	119	
07.12	Riksteatret	Forestilling «Pust»	1	44	
12.12	Sør-Varanger kommune	Danseforestillinger «Black alley theatre»	2	40	
				1515	

Nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere

Samovarteateret har gjennom 30 år opparbeidet seg et stort, internasjonalt nettverk av scenekunstnere, utøvere og teknikere fra både Norge, Russland, Barentsregionen, Norden og Europa.

På russisk side har vi intensjonsavtale og samarbeid med blant annet Det Karelske Nasjonalteatret og Det Karelske Dukketeateret i Petrozavodsk, med Arkhangelsk Dramateater, Murmansk Dramateater, Murmansk barneteaterskole, Moskva New Drama Theatre, Murmansk Oblast, Petsjenga kommune

og Kulturpalasset i Zapoljarnyj. I tillegg har vi et godt samarbeid med frilanskunstnere i Arkhangelsk, Novodvinsk, Petrozavodsk, St. Petersburg, Zapoljarny og Nikel.

Vi samarbeider med utøvere fra hele Barentsregionen, hvor vi har et stort nettverk av scenekunstnere og utøvere.

Samovarteateret ser det som viktig å også samarbeide med våre kollegaer i Europa. Vi ser at den kunnskapen og kompetansen vi innehar, enkelt lar seg overføre til europeiske scenekunstprosjekter.

Vi har også et stort nettverk av scenekunstnere, teknikere, musikere og dansere i Norge og Norden, som vi også engasjerer til våre ulike produksjoner og prosjekter.

Vi har tross pandemien klart å videreutvikle kontakten med nettverket vårt, blant annet gjennom prosjektet «Meeting Point Barents» som har foregått på digitale flater, med deltakere fra Russland og Norge.

Samovarteaterets ansatte, engasjerte og styre

I 2020 var følgende personer fast ansatt ved Samovarteateret:

Ansatt	Stillingsprosent	Stillingsbeskrivelse
Bente S. Andersen	100 % stilling	Kunstnerisk leder, skuespiller og regissør
Audhild Andersen	100 % stilling	Administrasjon
Turid Skoglund	100 % stilling	Skuespiller, produsent og medeier i Samovarteateret
Nikolay Shchetnev	100 % stilling	Danser, koreograf og ansvarlig for vårt samarbeid med Russland
Theresa H. Holand	100 % stilling	Skuespiller og pedagog på teaterskolen
Runa Sætervoll	100 % stilling	Danser, koreograf og pedagog på teaterskolen

Utover dette har Samovarteateret hatt **27** korttidsengasjerte kunstnere og øvrige medvirkende i våre produksjoner i 2020.

Samovarteaterets styre har i 2020 bestått av:

- Rune Sundelin (styreleder)
- Vibeke Tannvik (styremedlem)
- Bente S. Andersen (styremedlem)

- Turid Skoglund (styremedlem)

Samovarteaterets økonomiske bidragsytere

Våre økonomiske bidragsytere gjennom 2020 har vært:

- Sør-Varanger Kommune
- Troms og Finnmark Fylkeskommune
- Kulturdepartementet
- Forsvarsdepartementet
- Barentssekretariatet
- BarentsKult
- Sør-Varanger Utvikling
- Kulturrom
- Samovarteateret ved egeninnsats

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmárkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Synlighet

Samovarteateret har i 2020 vært representert i en rekke ulike medier gjennom våre aktiviteter, forestillinger og ikke minst i anledning 30-årsjubileet. Vi har vært godt synlig på Facebook, Instagram, på vår nettside, på andres nettsider, i aviser, radio og TV, for å nevne noe.

Bente S. Andersen ble for eksempel intervjuet på «NRK Helgemorgen», og vi har vært omtalt i en rekke lokale, regionale og nasjonale aviser.

Vi har også vært profilert i internasjonale medier, og i russiske medier spesielt.

Vi har gjennom høsten 2020 jobbet med å utvikle vår nye nettside, som vil bli publisert og tilgjengelig fra januar 2021.

Vi har mottatt den første fylkeskulturprisen utdelt av Troms og Finnmark fylkeskommune, og ble godt profilert i den anledningen. Dette er en viktig og verdifull anerkjennelse av jobben vi har gjort gjennom 30 år.

I forbindelse med jubileumsåret har Sør-Varanger Avis fulgt oss og laget en jubileumsføljetong over flere uker og måneder, med et tilbakeblikk på vår 30-årige historie.

Vi har mottatt blomster, hilsninger, kort og konfekt fra venner og samarbeidspartnere gjennom 30 år.

Vi har fått laget en dokumentarfilm på 30 minutter med «historien om Samovarteateret», laget av Pavel Rumyantsev. Vist på ulike arenaer.

Vi har i løpet av høsten 2020 vært synlig på forskjellige TV-skjermer i Kirkenes sentrum, med info om hva som skjer på teateret, og et historisk tilbakeblikk på våre 30 år. Skjermene har gått 24/7 i vinduet hos blant annet Pikene på Broen, Barentssekretariatet, Biblioteket og Kirkenes husflid.

Vi har også hatt vår 30-års-jubileumsutstilling stående oppe i over én måned på biblioteket midt i sentrum av Kirkenes; fra 26. oktober til 30. november. Vi omgjorde hele 1. etasjen på biblioteket til utstilling, med godt innsyn fra torget. Her fikk vi vist fram alle våre aktiviteter gjennom 30 år, samt dokumentarfilmen laget av Pavel Rumyantsev, som gikk på repeat på en stor tv-skjerm. Alle som var innom biblioteket og alle på torget kunne se dette, og utstillingen var tilgjengelig hver dag i over én måned. På denne måten nådde vi ut til alle som var innom biblioteket og på torget i Kirkenes sentrum i denne perioden – mange hundre mennesker totalt.